

УДК 1:316.4

**ДЗЬОБАНЬ О.П.,**  
доктор філософських наук,  
професор, професор кафедри філософії  
Національного юридичного університету  
імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)  
E-mail: a\_dzeban@ukr.net

**СОСНІН О.В.,**  
доктор політичних наук, професор,  
завідувач кафедри міжнародної інформації  
Національного авіаційного університету,  
Заслужений діяч науки і техніки України  
E-mail: alvas.sosnin@yandex.ru

---

## **ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА: НОВІ ВИМІРИ ЗАГРОЗ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЮ СФЕРОЮ**

*Показано, що зростаючий вплив зовнішніх інформаційних і комунікаційних чинників на розвиток суспільно-політичних відносин в суспільстві вимагає термінового підвищення якості виконання державою інформаційно-комунікаційної функції. Обґрунтовується, що у сучасних умовах проблема інформаційної безпеки особистості, держави і суспільства принципово актуалізується і потребує комплексного осмислення.*

**Ключові слова:** інформація, комунікації, інформаційні впливи, інформаційні загрози, інформаційна безпека.

У сучасних умовах досягнення необхідного рівня національної безпеки вимагає передбачати одночасно й у комплексі всі загрози, реальні й потенційні, життєво важливим інтересам особистості, суспільства й держави. Це викликає необхідність безупинного одержання достовірної і повної інформації не тільки про загрози і ступінь їхньої небезпеки, але й про можливості впливу на них з метою усунення, нейтралізації чи зниження їхньої небезпеки.

Інформаційна безпека посідає одне з ключових місць у системі забезпечення життєво важливих інтересів усіх без винятку країн. Це в першу чергу обумовлено нагальною потребою створення розвиненого інформаційного середовища суспільства. Але саме через інформаційне середовище найчастіше здійснюються загрози національній безпеці в різних сферах діяльності особистості, суспільства й держави. У сучасних умовах виникла потреба в переосмисленні та уточненні проблеми інформатизації України крізь призму її інформаційної безпеки з урахуванням сучасних інформаційних впливів.

Результати аналізу останніх досліджень і публікацій свідчать, що глобальна інформатизація суспільства, стрімкий розвиток інформаційної техніки й нових інформаційних технологій, збільшення потреб суспільства в

різноманітних інформаційних послугах, формування в останні десятиліття національних і глобальних інформаційно-телекомунікаційних систем привело до появи нового виду економіки – інформаційної [1-4], яка, у свою чергу, безпосередньо пов'язана з інформаційно-комунікаційними технологіями [5-8]. Як зазначає В.Воронкова, «темпи росту інформаційних ресурсів перекрили темпи зростання інформаційних потреб людини, які обмежені і наближаються до своєї межі. Людство стикнулось з новою проблемою – проблемою засвоєння ними лавино зростаючих ресурсів. Таким чином, наступила епоха інформаційного насичення, чи епоха інформаційної кризи» [9, с. 174]. Зазначене зумовило як виникнення й актуалізацію нових загроз національній безпеці в усіх її сферах, передусім в інформаційній, так і модифікацію вже існуючих. Звернення уваги до таких загроз і є метою даної статті.

Зростаючий вплив зовнішніх інформаційних і комунікаційних чинників на розвиток суспільно-політичних відносин в суспільстві вимагає термінового підвищення якості виконання державою інформаційно-комунікаційної функції (ІКФ). Далеко не всі уявляють сьогодні, наскільки серйозною вона є в умовах сучасної геополітичної обстановки навколо України і як обернеться для нас найближчим часом маніпулювання сенсом (змістом) інформаційних повідомлень аматорами приватних ЗМІ. Глобалізація способу життя і джерел постачання інформації багато в чому вже дискредитували їх дії при визначенні національних інтересів і цінностей та зруйнували соціокультурну ідентичність наших громадян, а кількість факторів впливу так званої «м'якої сили», яку вони генерують, зростає і тягне за собою більш жорсткі наслідки для життя народу і суверенітету країни, які ми сьогодні навіть не уявляємо. Втрата тут ціннісних орієнтирів в суспільстві при зростаючих ризиках відчуження суспільства від стабільної економічної діяльності в реальному секторі промисловості, у тому числі внаслідок посилення нерівності у доступі до новітніх знань, технологій тощо, веде до зростання соціальної й політичної напруженості в суспільстві.

Головною метою ІКФ, безумовно, є виключення будь-якої можливості зловживань при визначенні прав і свобод людини в інформаційній сфері. І разом з тим, розпорошуючи їх сенс в суспільній свідомості, зокрема при обґрунтуванні питань доступу до накопиченого в суспільстві інформаційного ресурсу (ІР) і пов'язаних з цим понять інформаційного законодавства, таких як «загроза», «інформаційна безпека», інших споріднених питань, як то: «небезпека», «виклик», «ризик», і, відповідно, «інформаційна загроза», «інформаційна війна», «інформаційне протиборство», «інформаційний тероризм», ми втрачаємо ініціативу при проведенні соціокультурних перетворень.

Детермінуючий характер інформаційного впливу на особистість, суспільство й державу полягає в трьох основних формах [10-12]. По-перше, за допомогою вироблення суспільного ідеалу, національної ідеології, абстрактних уявлень про атрибути належного в різних сферах суспільного життя. По-друге, через формування світоглядних уявлень про предмети і відносини, які можуть оцінюватися крізь призму добра і зла, істини й хибності, краси і неподобства,

припустимого і забороненого, справедливого й несправедливого і т.д. По-третє, соціальні цінності входять у психологічну структуру особистості як особистісні цінності – одне з джерел мотивації її поведінки. Саме тому вирішення проблем нерівності, захисту суспільства від інформаційно-психологічних загроз і корупції обумовлює на сьогодні процеси формування середнього класу, який ми на сьогодні бачимо засобом виведення країн із кризи. Згадування тут корупції є не випадковою, оскільки вона є однією з основних проблем, від вирішення якої значною мірою залежить якщо не саме існування держави, то щонайменше стратегічний напрям її економічного, політичного та матеріального розвитку [13, с. 236].

Зазначені аспекти інформаційного впливу на потреби особистості, суспільства і держави полягають в усвідомленні інформаційного змісту того, що необхідно для підтримання їх життєдіяльності й активності. Інформація вносить необхідну ясність у мотиви поведінки, породжені потребами неусвідомлених потягів. І в цій якості інформаційна сфера діяльності є наскрізь суперечливою. З одного боку, вона, впливаючи на інтереси, цінності, потреби як «цемент» скріплює суспільство в одне ціле, дозволяє об'єднати людей, примножує їх здібності та можливості. Будучи системотворчим чинником життя суспільства, інформація активно впливає на стан політики, економіки, оборони, технічного прогресу, науки і культури, обслуговує інтереси особистості, суспільства і держави, стверджує життєві підвалини, сприяє стабільності суспільного і державного ладу, досягненню суспільної злагоди, зміцнення демократії, особистої безпеки, законності і правопорядку.

Водночас інформація, здійснюючи регулюючий вплив на поведінку людей через формування світоглядних установок, може спотворювати дійсні цілі, інтереси й потреби. У цьому випадку вона здійснює негативний вплив на рішення, що приймаються, може містити у собі величезний потенціал руйнування, представляти у своєму змісті приховані і явні загрози існуванню соціальних систем: особистості, суспільству й державі.

Інтегруючи сенс різноманітних наукових підходів і заходів, а також пропозиції практиків щодо розв'язання проблемних питань безпеки можна виділити основну загрозу для сталої інформаційно-комунікаційної діяльності – несанкціоноване розкриття джерел національних інформаційних ресурсів та механізмів порушення їх цілісності. По-друге, це зростаюча корупція в науково-технічному і освітньому середовищі, яке його обслуговує, а також низька надійність в роботі інформаційно-комунікаційного обладнання. Все це можна відслідковувати як в сфері науково-освітньої діяльності, так і в процесі організації пропагандистської діяльності влади, що перетворилося в Україні наприкінці ХХ ст. на один із основних факторів ризиків і загроз щодо стабільного розвитку.

Залежно від конкретних умов і цілей суб'єктів інформаційної діяльності, інтересів і завдань, свідомо чи несвідомо інформаційний вплив може бути деструктивним, шкідливим, негативно впливати на особистість і суспільство, на

національні інтереси та національну безпеку. З'являється можливість маніпулювати людьми.

Небезпека деструктивного, руйнівного інформаційного впливу на людину і суспільство існувала завжди. В принципі, можна стверджувати, що проблема забезпечення інформаційної безпеки життєдіяльності людини і суспільства є вічною, а не проблемою лише сучасного інформаційно-технічного світу. У сучасному світі під впливом технічного прогресу проблема забезпечення інформаційної безпеки загострилася і дійсно набула характеру важливого, глобального завдання. Інформаційних небезпек і загроз стало набагато більше, наслідки інформаційних впливів стали малопередбачуваними. Усунути інформаційні небезпеки, створити умови, при яких функціонування і розвиток суспільства проходило б у відсутності інформаційних загроз, неможливо. Це ідеальний стан соціальної системи, до якої як до недосяжної мети люди прагнули завжди і скрізь. Повна інформаційна безпека існує лише як ідеал, мета прагнень.

Внутрішні й зовнішні інформаційні впливи завжди створюють різні ступені загроз безпечному існуванню особистості, суспільству і державі. Інформаційна безпека має безпосередній вихід на стан захищеності національних інтересів в інформаційній сфері, доповнюється вказівкою на здатність особистості, суспільства і держави запобігати шкоді життєво важливим інформаційним інтересам, активно протистояти реальним інформаційним загрозам, проводити активну політику забезпечення своїх інтересів.

У сучасному світі, повному протиріч, конфліктів, обтяженому безліччю глобальних проблем, насиченому зброєю, розділеному військовими інтересами і блоками, з реальністю інформаційних загроз та інформаційної війни всередині країни і між державами не уникнути. І особистість, і суспільство, і держава постійно знаходяться в стані інформаційної небезпеки. Їм постійно загрожують у будь-якій формі заподіяти фізичної, моральної або матеріальної шкоди їх інтересам.

Умови, за яких виникають інформаційні загрози, чітко не визначені; причини, що породжують їх, численні. Частина з них знаходиться у сфері морально-правової й соціально-політичної свідомості, яка виражається категорією «справедливість». Зміст справедливості виражає вимогу відповідності між реальною значущістю різних індивідів, соціальних груп та їх соціальним становищем, між їх правами і обов'язками, між діянням і відплатою, працею й винагородою, злочином і покаранням тощо. Невідповідність у цих співвідношеннях оцінюється свідомістю як несправедливість. А це і є інформаційна загроза соціальній стабільності. Люди не хочуть миритися з несправедливістю, яка порушує їхні природні права. Виникає конфлікт інтересів. Одні хочуть відновити справедливість, а інші виступають проти цього, прагнуть зберегти існуючий стан. Практично усі великі імперії, включаючи й СРСР, своїм падінням зобов'язані цій обставині. Тому, найважливішою умовою інформаційної безпеки є такий суспільний і

державний лад, який базується на принципах соціальної справедливості. А це означає, що інформаційні загрози кореняться в соціальних умовах життя суспільства. Сказане повною мірою відноситься і до того суспільства, до якого ми прагнемо – до громадянського суспільства.

Сучасне суспільство породжує суперечливі цілі та інтереси, які нерідко призводять до зіткнень і конфліктів, появи різних інформаційних стратегій і тактик їх вирішення. Невміння, нездатність або небажання вирішувати назрілі проблеми негативно впливає на безпеку і є згубним для суспільства. Втім, сам розвиток громадянського суспільства на постіндустріальному, інформаційному етапі створює передумови для подолання відчужених відносин, відчуження праці. Особливо наочно це виявляється у розширенні інформаційної сфери життя суспільства, розвитку і впровадження інформаційних технологій, наукомістких виробництв, в яких праця набуде загального, а не відчуженого характеру.

Постійне джерело інформаційних загроз корениться і в неврегульованих міжнародних відносинах, міжнародній конкуренції і зіткненні національних інтересів, у войовничості націй, відмінності життєво важливих цілей і інтересів держав [12]. У ХХІ ст. перебудувати міждержавні відносини не вдалося. Локальні війни, міжнародний терор, сепаратистські рухи починалися і супроводжуються інформаційними війнами. В підривну інформаційну діяльність проти інших держав сьогодні включено безліч спецслужб, які володіють величезними матеріальними і людськими ресурсами. А це означає, що інформаційна безпека є об'єктом не тільки внутрішньої, але й міжнародної політики. Це боротьба за культуру і взаємну повагу прав і обов'язків у міжнародних відносинах.

В інформаційній сфері сучасного суспільства розгорнута цілеспрямована й широкомасштабна ворожа діяльність, спрямована на досягнення інформаційної переваги військової стратегії держави (групи держав) шляхом впливу на інформацію і інформаційні системи вірогідного або актуального супротивника при одночасному захисті власної інформації і своїх інформаційних систем. Інформаційна війна, будучи обов'язковою інформаційною компонентою кожної звичайної війни, в інформаційному суспільстві набула обрисів окремих, специфічних воєн. Вона має на меті завоювання економічного простору, встановлення конкурентоспроможних моделей бізнесу, підпорядкування країн своєму впливу. В інформаційній війні здійснюється втручання в електронні потоки і електронні системи управління. Ведеться розвідувальна війна з максимальним використанням найсучасніших оперативно-організаційних і науково-технічних засобів. Проводиться «кібервійна», не припиняється інформаційно-психологічна війна як метод впливу на сприйняття мотивів реалізації прийнятих рішень. Політична мета будь-якої інформаційної війни – інформаційна залежність формування і розвитку як людських, так і технічних процесів. Ареною «бойових» дій в інформаційних війнах є індивідуальна й суспільна свідомість [14-15].

Навіть з огляду на те, що в традиції виховання нашого суспільства в питаннях культури, взаємодії із народами інших країн, культур і міжнародними організаціями глибоко успадкована природна делікатність і коректність в поведінці, толерантність в сприйнятті думок через розвиток засобів комунікації тощо під навалюю новітніх знань, поглядів і концепцій активно змінюється, а іноді навіть збуджує суспільство на протиправні дії. Комунікація, яка передає нам новини, новітні знання, технології і послуги транснаціонального бізнесу, нав'язує гострі дискусії в суспільстві з багатьох питань, і при прогнозованій на початок ХХІ ст. подальшій ескалації політичних, соціально-економічних і екологічних криз наявність стійкої матриці цінностей є принциповою умовою самозбереження нації і її прогресу [16-17].

Протягом двох десятиліть імпульсами різної сили в нашому суспільстві виникають ініціативи і навіть кампанії щодо необхідності більш активно запозичувати досвід США, Китаю, Росії з метою проведення більш ефективної і сучасної політики в сфері інформаційно-комунікаційної діяльності. Вони (імпульси), безумовно, стимулюють владні інституції демонструвати наміри створити цілісне уявлення про стратегію її розвитку в координатах вимог сьогодення. Однак, на жаль, визначаючи завдання на її розробку і формуючи загальні алгоритми розвитку інформаційно-комунікаційного середовища держави, наш законодавець і керівники виконавчої влади внаслідок відсутності в процесі опрацювання концепцій і рішень не залучає до роботи достатньої кількості інтелектуалів із високим рівнем національної свідомості – власне ресурсом для такої діяльності. Координація їх зусиль як інтелектуального ресурсу експертного співтовариства в даній сфері всюди є одним із пріоритетних напрямків формування конкурентоспроможності цінностей, змісту й способу життя сьогодення й майбутніх поколінь країни. Тобто, суттєвою помилкою законодавців і представницької влади було і залишається те, що від вирішення проблем створення надійних механізмів діяльності ІКФ усунено вчених і фахівців із досвідом практичної (інженерної) діяльності, адже сьогодні треба вести мову не про окремі пропагандистські заходи, а про цілісну ІКФ держави в контексті вимог національної і інформаційної безпеки [8]. Тут досвіду роботи фахівців, мобілізованих із приватних ЗМІ, недостатньо. На сьогодні, скажімо, вже проглядається низка симптомів, які сигналізують про те, що стан справ в науково-технічній і освітній сфері, а це головна складова ІКФ сучасної держави, видається в Україні вкрай загрозливою.

Існуючі у нас концепції розбудови інформаційного суспільства перевантажені низкою застарілих уявлень про інформаційно-комунікаційну взаємодію людей в суспільства, технології організації інформаційно-психологічних впливів на суспільство, корупцію тощо. Вони не відображають, скажімо, того, що в постіндустріальному світі питання корупції пов'язані, головним чином, із корупціогенними чинниками при розподілі величезних коштів, які вкладаються в створення й розвиток підприємств, так або інакше пов'язаних із ЗМІ та інформаційними комунікаціями, особливо тих, які розвивають мережу Internet, опікуються питаннями інформатизації державних

установ і навчальних закладів тощо [18-19]. Величезну корупціогенну складову несуть за собою і процеси міжнародного науково-технічного співробітництва, зокрема придбання (продаж) високотехнологічних виробів (зброї), патентів, ліцензій тощо.

Подібні завдання стоять і перед розвиненими країнами-лідерами. Так, за завданням уряду США експертним співтовариством ASIS International розроблений і діє Національний стандарт, що містить вимоги до здатності органів влади й господарюючих суб'єктів управляти в позаштатній обстановці, аж до відключення Інтернету. І ті, і інші повинні мати паспорта готовності, залежно від наявності і якості яких держава вибудовує ліцензійну політику й контрактні відносини в сфері державних закупівель. Здійснюється оцінка рейтингів стресової врівноваженості (стабільності) ста міст США. Авторитетні міжнародні дослідні центри (IIASA та ін.) на замовлення низки країн здійснюють оцінку їх сприйнятливості до сучасних викликів і ризиків, які пов'язано зокрема і з розвитком їх інформаційно-комунікаційної функції (ІКФ).

Торкаючись тут питань, пов'язаних із перспективою розвитку і становлення в Україні сучасної ІКФ держави, хотілося б наголосити на значимості двох найбільш важливих факторів. Перший стосується правових аспектів забезпечення свобод і безпеки наших громадян в інформаційній сфері. Вони виключно важливі, оскільки реалізація права на інформацію і відповідальність за використання інформації в якості ресурсу в умовах глобалізації економіки має як позитивні, так і негативні наслідки. До останніх слід віднести підсилення нерівності в доступі до інформації, інсайдерської зокрема. І це стосується не тільки окремої людини. Друге питання впливає з першого і пов'язано воно з проблемою адаптації інститутів державної влади і всіх соціальних інститутів суспільства до існуючих у світі методів забезпечення балансу інтересів між всіма учасниками інформаційно-комунікаційної взаємодії, де складність процесів виявлення корупції залежить від складної сукупності гуманітарних і правових механізмів, які діють в державі. Саме тому дискусії і розмови про методи протидії корупції в нашому суспільстві наблизились сьогодні до межі, за якою має відбутися критичне і принципове обговорення набутого досвіду. Безумовно, що питання якості організації такого обговорення залежатиме від здатності національного інформаційно-комунікаційного середовища виконати умови демократичного спілкування влади з народом і фахівцями, а це стане для суспільства серйозним іспитом.

Таким чином, як висновок, зазначимо, що у сучасних умовах проблема інформаційної безпеки особистості, держави і суспільства принципово актуалізується і потребує, насамперед, комплексного осмислення з урахуванням реалій сьогодення. Крім того, вкрай необхідним є постійний контроль стану безпеки в інформаційній сфері, ранжування загроз за ступенем впливу на національні інтереси, раціональний перерозподіл сил і засобів для нейтралізації загроз. Відзначені завдання мають очевидний міждисциплінарний характер, тому для адекватного вирішення розглянутої проблеми необхідним є

розробка методології на філософському рівні для комплексного всебічного розуміння проблем національної безпеки.

### Список використаних джерел

1. Гончар М. С. Математичні основи інформаційної економіки: монографія / Гончар М. С. – К.: Інститут теоретичної фізики, 2007. – 464 с.
2. Методи, моделі і інформаційні технології в управлінні економічними системами різних рівнів ієрархії: монографія / Бакаєв О. О., Бажан Л. І., Кайдан Л. І., Кравченко Т. Г., Кулик В. В. / О. О. Бакаєв (ред.). – К.: Логос, 2008. – 127 с.
3. Новітні інформаційні технології і системи в економіці (до Дня науки): матеріали наук.-практ. конф., 20.05.2009 р. – Ірпінь, 2009. – 120 с.
4. Саєнко В. Г. Інформаційне забезпечення промислового підприємства на шляху стійкого розвитку економіки: монографія / Саєнко В. Г., Демидова І. А. – Луганськ: Видавництво СНУ ім. В. Даля, 2009. – 372 с.
5. Дзьобань О. П. Інформаційна безпека у проблемному полі соціокультурної реальності: монографія. – Х.: Майдан, 2010. – 260 с.
6. Дзьобань О. П. Інформаційні аспекти безпеки: до проблеми визначення місця й ролі у соціальних процесах // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М.Вашкевич. – К.: ВІР УАН, 2011. – Випуск 44. – С. 595-601.
7. Дзьобань О. П., Соснін О. В. До проблеми визначення місця й ролі інформаційних аспектів безпеки у соціальних процесах // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: Економіка, право, політологія, туризм: Зб. наук. ст. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2011. – Вип. 1 (3). – С. 45-49.
8. Соснін О. В. До питання організації інноваційного оновлення України // Віче. Громадсько-політичний і теоретичний журнал Верховної Ради України. – 2014. – № 22 (378). – С. 14-19.
9. Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства / В. Г. Воронкова // Гілея: науковий вісник: збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. – К.: «Видавництво «Гілея», 2015. – Вип. 93 (2). – С. 174-179.
10. Інформаційний вплив: теорія і практика прогнозування: монографія / за ред. П. Д. Фролова. – К.: Міленіум, 2011. – 303 с.
11. Дзьобань О. П. Інформаційне насильство та безпека: світоглядно-правові аспекти: монографія / Дзьобань О. П., Пилипчук В. Г.; [за заг. ред. проф. В.Г.Пилипчука]. – Харків: Майдан, 2011. – 244 с.
12. Пилипчук В. Г. Інформаційне суспільство: філософсько-правовий вимір: монографія / Пилипчук В. Г., Дзьобань О. П. – Ужгород: ТОВ «ІВА», 2014. – 282 с.
13. Гвоздецький В. Зміст та сутність корупції у сучасному світі / В. Гвоздецький // Університетські наукові записки (Часопис Хмельницького університету управління і права). – 2011. – № 1 (37). – С.234-239.
14. Паршин С. А. Кибервойны: реальная угроза национальной безопасности? / С. А. Паршин, Ю. Е. Горбачев, Ю. А. Кожанов. – М.: URSS, 2010. – 93 с.
15. Ларина Е. С. Кибервойны XXI века: о чем умолчал Эдвард Сноуден / Елена Ларина, Владимир Овчинский. – М.: Книжный мир, 2014. – 349 с.
16. Дзьобань О. П. Філософія інформаційних комунікацій: монографія / Дзьобань О. П. – Харків: Майдан, 2012. – 224 с.
17. Соснін О. В. Комунікативна парадигма суспільного розвитку / О. В. Соснін, А. М. Михненко, Л. В. Литвинова. – К.: НАДУ, 2011. – 219 с.
18. Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження: монографія / [авт. кол. І. О. Ревак та ін.]. – Л.: ЛьвДУВС, 2011. – 219 с.



19. Корупція і тіньова економіка: політекономічний аспект: монографія / кер. авт. кол. і наук. ред. д-р екон. наук М. В. Фомін. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. – 332 с.

## REFERENCES

1. Gonchar M.S. Mathematical Foundations of Information Economy: monograph / M.S. Gonchar. - K.: Institute for Theoretical Physics, 2007. - 464 p.
2. Methods, models and information technology in managing economies at different levels of the hierarchy: monograph / A.A. Bakaev, L.I. Bazhan, L.I. Kaiydan, T.G. Kravchenko, V.V. Kulyk / A. A. Bakaev (revised). - K.: Logos, 2008. - 127 p.
3. New information technologies and systems in the economy (the Day of Science): Proceedings of the conference, 20.05.2009, Irpen, 2009. - 120 p.
4. Saenko V.G. Information support industrial enterprises on the path of sustainable economic development: monograph / V.G. Saenko, I.A. Demidova. - Lugansk: Dreams Publishing of V. Dahl, 2009. - 372 p.
5. Dzoban O.P. Information security in the troubled field of socio-cultural reality: monograph / O.P. Dzoban. - H.: Maidan, 2010. - 260 p.
6. Dzoban O.P. Information security aspects: the problem of determining the place and role in social processes // Gileya: Research Journal. Collected Works / Chief Editor V.M. Vashkevych. - K.: VIR UAS, 2011. - Issue 44. - P. 595-601.
7. Dzoban O.P., Sosnin A.V. On the problem of determining the place and role of information security aspects of social processes // Scientific Bulletin of the Institute of International Relations of NAU. Series: economics, law, political science, tourism: Collected articles - K.: Publishing House of the National Aviation University "NAU-printing", 2011. - Issue 1 (3). - P. 45-49.
8. Sosnin A.V. To a question of organization innovation of Ukraine / A.V. Sosnin // Veche. Socio-political and theoretical journal of the Verkhovna Rada of Ukraine. - 2014. - № 22 (378). - P. 14-19
9. Voronkova V. Internet as a global trend of development of information society / V. Voronkova // Gileya: Research Bulletin: collection of scientific papers / Chief Editor V.M. Vashkevych. - K., "Publisher" Gileya, 2015. - Issue 93 (2). - P. 174-179.
10. Informational influence: theory and practice of forecasting: Monograph / edited. PD Frolov. - K.: Millenium, 2011. - 303 p.
11. Dzoban O.P. Information violence and security: ideological and legal aspects: monograph / O.P. Dzoban, V.D. Pilipchuk; [Under the general editorship of Professor V.H. Pylypchuka]. - Kharkiv, Square, 2011. - 244 p.
12. Pilipchuk V. Information society: philosophical and legal aspects: monograph / V.G. Pilipchuk, A.P. Dzoban. - Uzhgorod: TOB «IBA», 2014. - 282 p.
13. Gvozdetskiy V. Content and nature of corruption in the modern world / V. Gvozdetskiy // University research notes (Journal Khmelnytsky University of Management and Law). - 2011. - № 1 (37). - P. 234-239.
14. Parshin S.A. Cyberwar: the real threat to national security? / S.A. Parshin, Y. E. Gorbachev, Y. A. Kozhanov. - M.: URSS, 2010. - 93 p.
15. Larina E.S. Cyberwar XXI century: what silent Edward Snowden / Elena Larina, Vladimir Ovchinsky. - M.: Book World, 2014. - 349 p.
16. Dzoban A.P. Information communications philosophy: monograph A.P. Dzoban. - Kharkiv Square, 2012. - 224 p.
17. Sosnin A.V. Communicative paradigm of social development / O.V. Sosnin, A.M. Myhnenko, L.V. Litvinova. - K.: NAPA, 2011. - 219 p.
18. Corruption: theoretical foundations metodolohichni research: monograph / [Authors I.O. Réwak and others]. - L.: LvDUVS, 2011. - 219 p.

19. Corruption and the shadow economy: political economy aspect: monograph / manager of authors and the scientific editor of Doctor of Economics M. Fomin. - Donetsk: DonNUET, 2012. - 332 p.

**Дзєбань, А.П.** – доктор философских наук, профессор, профессор кафедры философии Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого (Харьков, Украина)

E-mail: [a\\_dzeban@ukr.net](mailto:a_dzeban@ukr.net)

**Соснин, А.В.** - доктор политических наук, профессор, заведующий кафедрой международной информации Национального авиационного университета (Киев, Украина)

E-mail: [alvas.sosnin@yandex.ru](mailto:alvas.sosnin@yandex.ru)

### **ИНФОРМАЦИОННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ: НОВЫЕ ИЗМЕРЕНИЯ УГРОЗ, СВЯЗАННЫХ С ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННОЙ СФЕРОЙ**

Показано, что растущее влияние внешних информационных и коммуникационных факторов на развитие общественно-политических отношений в обществе требует срочного повышения качества выполнения государством информационно-коммуникационной функции. Обосновывается, что в современных условиях проблема информационной безопасности личности, государства и общества принципиально актуализируется и требует комплексного осмысления.

**Ключевые слова:** информация, коммуникации, информационные воздействия, информационные угрозы, информационная безопасность.

**Dzoban, Aleksandr** - doctor of science, professor, professor of the department of philosophy of yaroslav mudryi national law university (Kharkiv, Ukraine)

E-mail: [a\\_dzeban@ukr.net](mailto:a_dzeban@ukr.net)

**Sosnin, Alexander** - doctor of science, Professor, Head of International Information National Aviation University (Kiev, Ukraine)

E-mail: [alvas.sosnin@yandex.ru](mailto:alvas.sosnin@yandex.ru)

### **INFORMATION SECURITY: NEW DIMENSIONS THREATS RELATED INFORMATION AND COMMUNICATION SPHERE**

The article shows that information security occupies a key place in the provision of vital interests of all countries, without exception, because of the pressing need to create advanced information environment. But precisely because the information environment often made threats to national security in different areas of the individual, society and state. In modern conditions created a need for rethinking and clarifying problems of informatization of Ukraine through the prism of information security with current information actions. The determining nature of information influence on the individual, society and state is in three main forms. First, by making public the ideal of national ideology, abstract ideas about the proper attributes in different spheres of public life. Secondly, through the formation of philosophical ideas about objects and relationships that can be evaluated in the light of good and evil, truth and falsity, beauty and ugliness, permissible and forbidden, just and unjust, etc. Thirdly, social values within the psychological structure of the individual as personal values - a source of motivation of his behavior. These aspects influence the information needs of the individual, society and state is to be aware of the information content of what is necessary to maintain their life and activity. Information makes the necessary clarity in motives, needs generated by unconscious impulses. And as such information is available through the scope contradictory. On the one hand, it is affecting the interests, values and needs as "cement" strengthens society as a whole, brings together people increases their abilities and opportunities. As a backbone factor of society, active information affects the state politics, economy, defense,

technological progress, science and culture, serving the interests of the individual, society and state, the foundation argues life, promotes social stability and public order, achieving social cohesion, strengthening democracy, personal security, law and order. At the same time information, making a regulating effect on people's behavior through the development of philosophical systems may distort actual objectives, interests and needs. In this case, it has a negative influence on the decisions taken, may contain the huge potential of destruction present in its content hidden and obvious threat to the existence of social systems: the individual, society and state. It is alleged that the issue of information security of human life and society is eternal. In the modern world under the influence of technological progress information security problem aggravated and indeed has become a significant, global challenges. Information dangers and threats become much more information impacting consequences were forecast recently. Eliminate the hazard information to create the conditions under which the operation and development of the society would take place in the absence of information threats impossible. It is shown that in the modern world full of contradictions, conflicts burdened with many global problems, saturated weapons and military interests divided blocks with the reality of information threats and information warfare within the country and between countries can not avoid. Demonstrated that in the information sphere of modern society launched a large-scale purposeful and hostile activities aimed at achieving information superiority military strategy states (groups of states) by acting on the information and information systems probable or actual enemy while protecting their own information and information systems. Information warfare, being mandatory information component of every conventional war in the information society acquired the outlines some specific wars. It aims to gain economic space, the establishment of viable business models, the subordination of its impact. A "cyberwar" does not stop information-psychological warfare as a method to influence the perception of motives implement the decisions taken. The political purpose of any of the information war - information dependence formation and development of both human and technical processes. It is noted that in the present conditions is essential permanent control of security in the information sector, rankings threats to the degree of influence on national interests, rational redistribution of forces and means to neutralize threats. **Key words:** information, communication, information influences, information threats information security.

*Дата надходження рукопису 14.04.2015 року  
Рекомендовано до публікації 19.04.2015 року*